

Analys av 600 lungcancerfall¹⁾

Professorn i allmän och experimentell patologi vid universitetet i Oslo, Leiv Kreyberg, har utgivit en vackert illustrerad monografi på 92 sidor över lungcancers histologi. Han kommer emellertid härvid också in på frågor rörande sjukdomens förekomst i olika sammanhang, dess relation till tobaksrökning m. m. och det har därför ansetts att boken borde anmälas i denna tidskrift av en kliniker, som själv sedan 1930 varit intresserad av lungcancer och vetenskapligt bearbetat den i olika sammanhang.

Förf:s material utgöres av 600 fall, insamlade under 12 år i Norge och till större delen utgörande kirurgiska fall, medan autopsierna endast stod för 6.7 % av materialet. Av de 600 var 522 män, 78 kvinnor. Som jämförelse anföres Saxéns finska material av 624 fall, insamlade under 2 år endast, och till 14.3 % utgjort av autopsier; 597 var där män, 27 kvinnor. Ett material från Venedig (Ferrari) anföres som en jämförelse: av 78 fall var här 71 män och 7 kvinnor (86 % var här autopsier). Liksom i alla andra material dominerar således männen i frekvensavseende och likaledes i likhet med övriga material är frekvensen lungcancer större i städerna än på landsbygden. Luftkontaminationen ställer förf. sig emellertid tveksam till: visserligen var frekvensen högre hos "dusty" yrken än hos i friska luften arbetande, men högst finner han den vara hos manschettarbetarna ("clerical"). Man kunde här kanske invända att just de senare får förmodas vara de värsta cigarettkonsumenterna, men förf:s påpekande av den höga lungcancerfrekvensen i Finland är intressant och sjundedagsadventister har, som Wynder påpekat, resistens mot lungcancer även om de lever i "smog": de är däremot så sobra att de icke röker.

Författarens huvudtes och det som framför allt gör boken värdefull är att olika histologiska typer av lungcancer förhåller sig på olika sätt. I stort sett indelar han sitt material i två grup-

per, en större, grupp I, omfattande plattepitelcancer och oat-cell-tumörerna och en mindre, grupp II, omfattande adenocarcinom och carcinoider. Grupp I representerar de typer där frekvensen ökat genom åren och där männen helt dominerar (485 mot 7 kvinnor), grupp II är mera konstant och den manliga dominansen mindre uttalad (40 män mot 15 kvinnor). Förf. är icke ensam om denna sin tes — samma huvudsakliga uppfattning har tidigare lancerats från anglosachsiskt håll — men han genomför sin studie på ett ovanligt sobert och tilltalande sätt, och det förtjänar anmärkas att han redan 1937 var inne på denna linje, rimligtvis före någon annan. Man kommer ofrivilligt att tänka på en annan grupp av tumörer, hjärntumörerna, som före Cushing's och Bailey's insatser fattades ungefär som en enhet, men där samarbetet mellan en förnäm kliniker och en skicklig patolog resulterade i de distinkta syndrom man sedan lärt sig att känna igen: de maligna gliomens, astrocytomen, oligodendrogliomen, meningeomen, etc. etc.

Boken är givetvis byggd på ett selektivt material (kirurgfallen dominerar som sig bör i Holsts hemland) men förf. är väl medveten om vanskligheterna att dra generella konklusioner från de gjorda observationerna. En sober kritik gör klarheten i framställningen till en njutning och de vackra färgbilderna är utsökt reproducerade. Förf. lyckönskas varmt till sin vackra prestation.

En anmälare bör ju komma också med någon kritik. Att litteraturen måhända blivit något styvmoderligt behandlad är ett fel som förf. delar med många. Rätt hemskt är det däremot att återfinna den gamla fina kejsrerliga orten Joachims-thal under den tillfälliga ockupationsmaktens benämning och åtminstone för anmälaren ter sig sammanfattningarna på ryska och kinesiska obehövliga, för att använda ett milt ord. Det är däremot riktigt att en spansk resumen finnes, men man hade framför allt velat ha en tysk och en fransk.

Erik Ask-Upmark

¹⁾ Leiv Kreyberg: *Histological Lung Cancer Types* Scandinavian University Books, 1962.